

"Vers och Visa i fjällen"

Skolungdomens fjällfärder

(Utgiven av Gustaf Brandt).

I.

Ur 1917 års påskkantat i Blåhammarstugan

1. Invocation.

Melodi: C.M. Bellman: Fjäriln vingad.

Eol, låt ditt vindspel spela
uti brusande ackord,
stäm en fjällsång på min fela,
giv mig några vackra ord!
Medan fjällens andar hålla
troget om vår påskfest vakt,
låt en vänlig fé förtrolla
alla med sin glada makt!

Hän från skolans plugg och stilar
drog en ungdomsskara bort,
att bland fjällens bistra ilar
njuta frihet, luv fast kort.
Giv, o Eol, den din prägel
frisk och ren, som stormen är!
Fyll en dryck utur din lägel,
som den stormfrisk dådkraft ger!

2. Rimtussarnas kväde

Melodi: Vi gå över daggstänkta berg.

Vi komma från norrfjäll till er,
gen rum åt vår skara, jag ber!
Blåhammarstugans gäster,
som ställa till med fester,
ska' en känning av rimtussar ha! Tjolaha!

Vi hälsa en man med beske'!
Vi hört, att han kallas rektor
Sve.
Han lär aldrig bli uteliten,
ty av fjällen är han biten.
Nästa påsk må vi honom återse!
Tjolahe!

Men se vi då rätt, eller säj?
Där ha vi ju gamle vännen Fej!
Du hör ej till de svaga,
vad kan du ej fördraga? -
Vad var det i backen med dej? Tjolahej?

En annan vi gläds ock att se!
Välkommen, välkommen rektor Kje!
Där du drar fram bland fjällen,
blir det glatt på alla ställen,
På dig blir ingen rimtusse ke!
Tjolake!

Tyst! hör man ej här en diskant?
Det sägs, att den ägs av fjällets Brandt.
Men varför saknas lutan?
Den vill vi ej va' utan.
Bete dig ej mer så genant! Tjolabrandt!

Nu orka knappt tussarna mer,
Änskönt de skåda många fler.
Ät de damer, som oss fögna,
vi en liten påskpuss ägna,
fast de byxor och inte kjolar
ha. Tjolaha!

Karolinornas sång.

Men sist och icke minst ska' vi ta
ett ljudligt och tacksamt tjolaha
för de tappra Karoliner,
som trots allt med glada miner
oss trakterat och serverat ha i da', tjolaha!

3. Arioso. Rektorernas sång

Melodi ur Sköna Helena av Offenbael

Här komma skolans rektorer /:	Sved han rusar i spetsen/:
Kjederqvist och Sved/:	alltid närmast Fej./:
De ä stora faktorer/:	För guppen är han ej ledsen,/:
på skidlöpningsled./:	nej då, nej, nej, nej!/:
Liksom elektrometerer kila de, följ med!	Mager, det är han, och lätt se'n,
Här komma skolans rektorer/:	se där hans konterfej!
Kjederqvist och Sved/:	Sved han rusar i spetsen,/:
	alltid närmast Fej./:
Se'n kommer Kjederqvisten,/:	Hej nu, mössan i handen/:
välkommen i vårt lag! /:	leve rektorerna!/:
Han har funnit den listan/:	Aldrig lossna de banden,/:
löpa varannan dag:/:	som vi knutit ha./:
Så blir han aldrig sisten, i det bästa lag.	Långt över Nordenlanden ljude
Se'n kommer Kjederqvisten/:	vårt Tjelaha!
välkommen i vårt lag!/:	Hej, nu mössan i handen/:
	leve rektorerna/:

O.Crg.

4. Hymn. Fjälljätten

Melodi: jätten av G. Wennberg

När vinterstormen ryter bland jämtlands fjällar
och himlen själv tar gråa glasögon på sig,
då strålar brun en kind i Blåhammarstugan
på Feilitzen, som hugtor sitt verk betraktar.

Och Sveas unga söner betrakta jätten,
som trollet fram en saga, de förr ej anat,
en saga om det land, som de gett sin kärlek,
så bergfast, som han står där, Blåhammarkluppen!

5. Serenad i fjället.

Melodi: Solefaldsang av O. Olsen.

Snart vila de vindar, som storma på fjället,
snart sova vi alla i Blåhammartjället.
Må drömmarna komma om sol och vår,
fast Bore helt bister invid oss står.

Må drömmens hjälte för Eder sjunga
om allt som är vänt, om allt det unga,
som lever och längtar hos den Er tillber,
han drömmer nog även så ljuvt om Er!

Så slumra, du ungmö, med rosor på kinden!
Din sövande Jon Blund är fjälltunga vinden.
När stundom där hemma du dagsidet glömt,
dröm åter, som en gång bland fjällen du drömt!

6. Sången om solen på fjället.

Melodi: Fjäriln vingad syns på Haga

Se, vad blänk på snöns kristaller denna underbara dag! Solens ystra stråle faller, var den finner sitt behag. Och den väcker allt till glitter, som helt nyss var grått och kallt, Var du kanske trött och bitter, nu förgyllt dig synes allt.	Ljuva fjällsol, dig vi prisa i en enkel, samfällid sång. Du förgyller ock vår visa, där du tar ditt himlasprång. Bliv och dröj i våra sinnen, giv oss glädjens höga bud! Skimra än i våra minnen, Kära sol, du fjällets gud!
---	---

7. Sången om den första dagen i fjället

Melodi: Rosendalsvisa, Folkvisedans,
med försångare.

Här komma vi i samlad tropp med långa vackra glid./:
Det rasslar uppå solig färd i påskens ljusa tid, uppå fjället /:
Vi känna oss som seglaren, som sätter till var klut./:
Med ledningen i spetsen främst vi styra söderut, uppå fjället /:
Där ligger en i backen, det var det första fall! /:
Men ingen tror, att detta dock det sista bliva skall, uppå fjället./:
Nu vidgas lungorna av luft, och bröstet häver sig./:
Och vinden susar sval och svalkar både dig och mig, uppå fjället./:
Snart ha vi alla toppen nått, och sedan ner det bär./:
Och nu tar fina "löpan" vid, nu glömmas allt besvär, uppå fjället./:
Vid drivans kant så göra vi en Telemarkens sväng./!
Och "ledningen" blir ljus i syn och minen mindre sträng,
uppå fjället./:
Den "lille minste" får beröm, så blicken lyser./:
Må alla få ett slikt beröm, det är vårt stilla hopp, uppå fjället./:
Men himlakupan vänder sig, och solen sänker sig./!
Nu lysa fjällen purpurrött, och märk blir skidans stig,
uppå fjället! /:
Då samlas vi i slutna krets, och mössan tages av./:
Vi prisa Den, som denna dag av härlighet oss gav, uppå fjället! /:

8. Sången om skavsåret.

Melodi: Per Svinaherde.

Förvriden min och dyster blick man ofta skåda får,
Sjung fallerallerallalej!
Den har sitt upphov och sin rot uti ett litet sår!
Sjung fallerallerallalej!
Varför så linkar du så bmt och skrider löjligt fram? Refr.
När vänlig fråga ställs till dig, så rednar du av skam. Refr.

Din fot har fått en svår blössyr, båd' röd och blå och gul.
Och själen går i dyster moll, omgivningen blir ful. Refr. Refr.

Och när du kommer äntligen hem och lossar dina tår, Refr.
Så faller salt på dina tår en annan liten tår! Refr.

Men var du glad, min unge vän, att du fått hjälte bli! Refr.
Utav din vedermöda blev till sist ju lite poesii! Refr.

III.

PÅSKEN 1921.

9. Sången om den egna berömmelsen

eller det egenartade livet i fjällen.

Musik av G. Brandt.

Mitt herrskap, det finnes i detta lag
mång storhet, vars storhet berömmes.
Men ingen tänker på mitt lilla jag,
vars stora bedrifter snart glömmes.
Refr. Men vad jag har gjort är unikt i sitt slag,
jag gjort det själv, ej nå'n annan!

Jag kommer från Skåne, vars ädla språk
jag trakterar med smak och med trevnad.
Jag är hugstor på skidor bland fjällarnas stråk,
fast jag skidor knappt sett i min levnad. Refr.

Jag står uti "löpan" med uppsyn så trygg,
och jag böjer lätt på "knäveken".
Om alla blott visste, hur det darrar i rygg,
där med dödsförakt jag ger mig i leken! Refr.

Där hemma i staden har jag nystärkt veck
och härlig pemada i håret.
Härupe äro händerna svarta som beck,
och tillrufsad jag slängs in på spåret. Refr.

Min hustru därhemma håller ordning och skick,
jag hänger städs upp mina kläder.
Nu slänger jag lugnt, när till vila jag gick,
mina kläder för himmelens väder! Refr.

Mitt vett har mig sagt, att min mage ej tål!
byxknappar, snövattnen och smörja.
Nu fyller med dylikt jag hela min bål
förutan att klaga och sörja. Refr.

Därhemma jag spottar högst sällan på golv,
min hustru tål inte detta.
Här "brüdslöja" presteras efter klockan tolv,
för att trycket en smula få lättas. Refr.

Men allt vad jag gjort, det räknar man ej!
- för all del, jag vill inte klanka -
och dock är min gärning, förbaska mej
fullt värd er stoltaste tanka.
Ty vad jag har gjort är unikt i sitt slag,
jag gjort det själv, ej nå'n annan!

10. "Angående den rörliga trädgränsen"

Melodi: "Revyvisan".

Det är för märkvärdigt med gränsen för träden.
Bomfalleri fallerallalej!
Man frågar och frågar, var faderen ä' den?
Bomfalleri fallerallalej.
Där skall ju bli rast, ty snart vi fått nog,
bomfalleri fallerallalej, hurra!
av detta förbaskade Blåhammarknog!
Bomfalleri fallerallalej.

Men, vad tror ni händer? Jo, tallarna kila, Refr.
i kapp med små björkar och hindra vår vila, Refr.
tills äntligen en björk hade gått så långt opp, Refr.
att gränsen var nådd, och vi hejdat vårt lopp. Refr.

11. Färdledaren avtackar vid fjällkamratfesten våren 1921

Till växlande väder, som börjat eländigt,
när leken och allvaret skiftat beständigt,
till Storliens stolta och snöklädda fjäll
nu tankarna gå helt högtidligt i kväll!

Man hör, hur det kokar i Feveldalen,
man ser, hur det svartnar mot Rekdalsvalen.
Vi likväl gå ut, men på fjällmannans vis,
att fjällhopet få uti snöstorm och is.

De härliga minnen från löporna långa,
från ståtliga fjällan, som fångelat så många,
från solljusets glans mot den vitaste snö,
som givit oss färg som den fagraaste mö!

Ni fjällbitna blivit, för skidan fått smaken,
ni lämna med glädje härefter gemaken
och ränsla er ryggsäck och söka er ut
till vildmarkens vidder och stormarnas tjut.

Er entusiasm i sin mantel skall hölja
den ungdom, som eder på färden får följa.
Med fröjd den skall sträva mot fjällarnas topp,
försmående växa i vecklighet opp.

Min gläde är stor, ty mitt mål har jag vunnit:
ni sent skola glömma de dagar, som svunnit!
Ty den, som fått kärlek till skida och fjäll,
han vänder dit åter vid minsta apell!

V.v.F.

IV.

Ur 1922 års fjällkantat

12. Introduktion. Snöstormen

Deklamation.

Du kom med vinande tjut och larm,
du storm från öster och du från väster,
det var som sjöd du av trots och harm
och ville straffa din fjällvärlds gäster.
Men när du dundrat ditt sista ord,
sken solen åter på denna jord
av fröjd och tjuvning bland stup och branter
och ströde pärlor och diamanter.

så tag i afton, du fjällets gudom
en ödmjuk hyllning, när vi oss skrudom
i högtidslynn, frikostigt lönta,
av storm och solsken och ära krönta!

13. En visa i fjällen.

Melodi: Bonden och kråkan.

Nu klara vi väl struparna att årets visa dra.
Hejom, fejom, fallerallera!
Fjällveckan ligger bakom oss med alltesitt Tjolaha,
Hejom, fejom, fallerallera!

Här uppe ha vi tävlat om att årens tinnar nå, Refr.
och första pris det lära nog de flesta av oss få! Refr.

Vi ätit bra och druckit bra och sovit, som sig bort. Refr.
Det mesta, som vi dock ha gjort, på skidor ha vi gjort. Refr.

Vi ringlat upp för fjällets brant med verklig energi. Refr.
Men Gud ske lov, det någon gång en liten rast fått bli. Refr.

Om alla ej skidlöparmärken kunnat få i år, Refr.
vår kropp fått andra märken nog, som lättare man får! Refr.

Vi drivit ha vår skicklighet på skidor till sin spets, Refr.
fast spetsarna ej sällan ha till "brottslighet" förlette, Refr.

De skidor, som ha strävnat till, vi smort med paraffin, Refr.
Oss själva solens paraffin har glättat uti syn! Refr.

Om alltså, såleds, därför ett stält betyg vi få, Refr.
så kan vi visan bromsa här och slippa mer gå på. Refr.

14. Angående filistéen Fej.

Melodi: Salome, one step.

Viktor i kväll skall en visa du ha, Även om ej den blir bra;
för att kunna den riktigt dra, skall en bättre pet till än ja!
Men med en hyllning vi draga åsta, vi hoppas du vill den motta;
den rymmer vårt tack för allt, som du ga,
och slutar med Tjo, tjolaha.

Viktor, Tjolaha, när man ser dig, blir man liksom mera gla'.
Cho-co-la-brun i syn, i färgen får du stora A:
Pojkarna, nu dig hälsa såsom jämväl lärarna:
Nästa påsk, uti dina öron ekar Tjolaha!

15. Orientering i fjällen

Deklamation.

Herr överledaren talte på fjällets topp:
Mina herrar, nu gäller det att ett ögonblick se opp,
så ska vi försöka i terrängen oss orientera,
så herrarna, när ni kommer hem, kunna stoltsera
med ett ingående vetande om allt det hära.--
Alltså, om herrarna vända kloten mot detta stället,
som är ganska synbart just för tillfället,
så ser herrarna troligen det svarta Stenfjället,
Norrut observera herrarna Skurdalahöjden -
för medelålders skidodugliga damer den enda fröjden.
Söderut över den närmaste Rekdalstoppen
är det ingen konst att på skidor forsla kroppen.
Värre blir det tydligen sydligare med Stora Klauken,
där får man vara föraiktig och sätta sig på huken

När ni kommer dit upp, över havet meter till får ni ta på er bra, eller skylla er själva, om ni skälva, Fortsätta vi nu västerut, få vi syn på Fongen, dit nå herrarna tydligen inte denna gången. Ser ni sedan rakt österut, så är det inte utan, att ni med blotta ögonen skåda Åreskutan. Vänd blicken sen åt sydost, så hamna ni på Storsnasen, som alla se, är den avgjort bredast vid basen. Framför Storsnasen ska vi döpa ett fjäll till Getvälén, den är för våra färder mycket sällan ett av målen. Men söder om Snasen ligga Tväråklumparna - på ostsidan får man vid nerfärden akta gumparna. Däremellan ligger en svart skugga och sedan Getryggen, närmast toppen av den är det mycket ont om byggen. Sen komma några ynkliga fjäll, och så ha vi Sylarna, vars glaciär är i Jämtland en av de bästa iskylarna. Där ligger Storsylen, sydost därom Templet, och längre bort Sylpappa;

för att komma upp på den får man använda en hög trappa. Längs ner mot Härjedalen ha vi det stolta Helags, går man tidigt från Sylarna, hinner man dit till tedags. I sänkan mellan Getryggen och Sylarna i åsen ett fjäll, som betecknande blivit kallat för Gåsen. Till sist, det branta fjället här närmast är Blåhammerkläppen, det är det kända stupet, som jag pekar på med skidkåppen.

Skulle herrarna nu vilja besvära sig med att veta mera, så få herrarna inte genera sig att återvända hit för att studera."

+

16. Vår fjällsång.

Melodi av G. Brandt.

Vi komma sunnan från till fjällens vita värld
med friskt humör och friska viljor alla.
Nu sjunga vi vår sång och ge vår hälsningsgård
i toner, som bland fjällarna må skalla. Och hi och hej!

På skidor glida vi i linje led vid led
ut på de ljusa vidderna bland fjällen.
För branterna vi svepa i lustig "löpa" ned
och stå med präktigt glid på svåra ställen. Refr.

När sol på himlen står och lyser på oss ner,
den bryner kind och ger oss glans i öga.
Blir levnadsvägen mörk, den glansen ljus oss ger,
och blicken lyfts mot rymderna de höga! Refr.

Så ljude glatt vår sång, där våra led dra fram!
Som unge män och folk av Nordanlandet
vi känna, att vi äro av gammal, kärnfrisk stam!
Vårt valspråk är: om fram man vill, man kan det! Refr.

17. Skolungdomens skidsång.

Ord och musik av J. Kjedervist

Aldrig väl känns frihet så säll,
som när det räns skidor på fjäll.
Bröstet sig vidgar, och lungorna dra
luff till ett tjo-h-tjolahah!

Branterna ta's. Skaren, där len,
hård här som glas, rycker i ben.
Även i klabb kan man drägligt
det ha,
bara man kan: tjolahah!

Skidor och stav föra oss fram.
Snöfältets hav, åsarnas kam
plöjas med liv och med lust och

Fjällarnas sol, fjällarnas vind
frisk ifrån pol, färgar vår kin
Brun såsom rödskinnens färg
skall

Glänser i skyn anöfjällens rand
stolt för vår syn - Fädernesland!
Sverige, vår hyllning i fjällropet tag!
Leve vårt land! Tjolaha!

18. Vårt värdfolk.

Melodi: "Tess lördan" av Richman.

Högt uppe i fjällen där ligger en stuga,
ombrusad av stormens och vindarnas tjut.
I den bor ett folk, som heter duga,
och stugan den ligger längst västerut. /: Refr.

Och gubben i stugan kom dit som den förste
att bygga i fjälldalen järnvägen ny.
Och fjällman han blev, därtill en av de störste,
och guman hon kommer från Stordalens by. /; Refr.

I Storlien ha under åren de levat
som fjällfolk, för vilka ej svårighet finns.
Det är fröjdefullt höra, hur gubben har strävat,
hur allt ifrån gammaldagstider han minns. /: Refr.

När ungdomens skara var påsk drog till fjällen,
stod stugdörren öppen från första färd.
Båd' tidigt på morgon och sent fram på kvällen
gavs hjälpsamma råd utav stugans värd. /: Refr.

Re'n femhundra pojkar ha där varit gäster,
fått gladaste minnen från ungdomens vår,
De sent skola glömma de avslutningsfester,
som hållits i stugan för varje år. /: Refr.

V-v-F.